

Jona

**Papeera linako Ihiehe idzeeneetakaita Deos
iako nalhio nhaaha Israelnai liipitana Jona
Baniwa iako**

Jona

**Papeera linako lhiehe idzeeneetakaita Deos iako
nalhio nhaaha Israelnai liipitana Jona
Baniwa iako-liko**

**O livro do Profeta Jonas
na língua Baniwa**

Traduzido por Zenilson A. Bezerra

**MISSÃO NOVAS TRIBOS DO BRASIL
2018**

Jona
O Livro do Profeta Jonas
na língua Baniwa

1ª Edição – 2011
Tiragem 1000
2ª Edição – 2018
Tiragem 1000

Ilustrações:
©Moody Publishers
©Sweet Publishing
©FreeBibleimages.org

ISBN: 978-85-98634-96-8

© 2018 Missão Novas Tribos do Brasil
Todos os direitos são reservados à:
Missão Novas Tribos do Brasil
Rua Itália, Qd. 57 L. 5-7 – Santa Isabel
75083-310 Anápolis, GO

Apada iakotti linako lhiehe papeera nadananda Jona inakoapaninaa

Lipeedza ttoa waleeka lhiehe iakotti linako lhiehe Jona, nokathinaataphaa ttoa irhio iakotti ianheekaro matsia koameka linakoapaanaa.

Oopipia Deos iniwanaka apaita tsianli liipitana Abraão likadaakaro limottoka lirhio linawikitewa iemakape Deos iakoko. Nheette Abraão idakeeri-nakhitte liipitana Jako, Deos ikadaa namottokawa manope lidakeenai. Nheette dorome iphontte nhaaha nawiki nakeñoeta naanheeka Jako idakeenai neepitana Israelnai, ima Deos ikambiapiaka liipitana lhiehe nawherimi likadaakaro naanheeka-ni Israel.

Nheette likadaakadanako neemaka hiipai Kanaã-likolhe Deos iniwanaka nanakhitte nhaaha Israelnai, apadapenaa nadzeeneetakaro liako nalhio nhaaha nawiki naanheekaro koaka liomali nainai, koame tsakha nattaita naanheeka-ni matsia.

Nheette nanakhitte nhaaha idzeeneetakape Deos iako nalhio nhaaha Israelnai, neenipia apaita tsianli liipitana Jona. Nheette likaiteka nalhio Deos iako matsia.

Nheette lhiawalhipia neenipia nhaaha apadawa nawiki iemakape hiipai Assíria-likolhe yakaalhe hiipai Israel iodza. Nheette nhaaha Assíria-likoperi kamephaatsa nawapiñeetaka

nheraaka nhepaite naadza phiome nhaaha apadawa nawiki, naadza nhaaha Israelnai.

Nheette nhaaha Assíria-likoperi nalhiopia apakoa dzakalee makakoe phiome iodza liipitana Nínive. Nheette nhaaha Nínive-rikoperi keeroaperika nhaa naadza phiome. Kadzodalitsa nainoakakawa naapidza nhaaha apadawa nawiki. Nheette naakadanako nainoa apaanaa nawiki kamephaatsa natakhaaka nhewida nhaaha napresotanipe, natakhaa nakaapi tsakha, nadzeekata phiome maatshiri apadawa irhio. Kadzoxoopa phiome nhaaha Israelnai nawhiopia naronaa nhaaha Nínive-rikoperi, maatshi tsakha nakapaka nalhio.

Metsa apawali heekoapi Deos ipiirika lhiehe Jona liakaro Assíria-likolhe lidzeeneetakaro liako nalhio nhaaha iemakape dzakalee Nínive-rikolhe. Nheette lhiehe Jona karo tsooka lioma liaka neerhe ima lianheenitsa koameka keeroaperika nhaa, lianhee tsakha koame nhaaha Nínive-rikoperi napedzo nainoakakawa naapidza nhaaha apadawa. Neeni liawaadaka karo matsia lideeka Deos iako nalhio, ima liwapiñeetaka karokadaa nhemaka Deos iako kamephaatsa apawaliwatsa heekoapi Deos iwadzakeetaka nhaa ima maatshiperika nhaaha Ninive-rikoperi. Kadzoxoopa lhiehe Jona lioma likadaa napañakawa. Metsa poadzatsa Deos iomaka nalhio. Lioma likadaa nhemaka liako nattaitakaro dzoomheka nhaa liodza lhiehe maatshiri. Ima lhiehe Deos lioma likadaaka naanheekaro kheenaaka likapaka nalhio

phiome nhaaha heekoapi-rikoperi, nheette lioma tsakha naanheekaro hanipa limhettaka nhaa. Kadzoxoopa waleekadanako lhiehe papeera koameka kheenaa Deos ikapaka nalhio, lioma likadaa waanheekaro kadzo tsakha kheenaa likapaka walhio nheette liomaka ttoa whaa. Nheette lioma tsakha likadaa waanheekaro lhiakatsa Naminali phiome pakapali eeno-likolhe, heekoapi-riko tsakha.

Jona

Deos iaka kaakoka liinai lhiehe aphepa Israel-likodali liipitana Jona liakaro lidzeeneetaka Deos iako nalhio nhaaha Nínive-rikoperi

1 ¹Apawali heekoapi, lhiehe Waminali Mawadzakakadali kaakoka lirhio lhiehe Amitai ienipe liipitana Jona. Kadzo liako lirhio:

²—Warha piawa dzakalee makakoe-rikolhe liipitana Nínive. Neerhewatsa pikaite nalhio nhaaha neerheperi koamekawatsa nokadaaka nadzeenaka maatshi. Ima, nokaphenitsa phiome lhiehe nadzeekatanda maatshi. — Kadzo Deo iako lirhio lhiehe Jona liakaro likaite lhiehe iakotti nalhio nhaaha Nínive-rikoperi.

Jona ipitokatha Deos iodza

³ Metsa, lhiehe Jona, karom lidzeekataka kadzoaha Waminali Mawadzakakadali iomakapidzo. Ikametsa pomenaaka-ni lipitokaro Deos iodza liakaro yakaalhe liodza lhiehe dzakalee Deo ipiiriri liaka neerhe. Neeni liwapiñeeta liaka apakoa dzakalee-rikolhe liipitana Tarsi, iemakada peemalhe liodza lhiehe Nínive. Kadzoxoopa, likeñoeta liaka apakoa dzakalee-rikolhe liipitana Jope, neerhe liokeeta apa iita makali iakada Tarsirhe. Nheette likawiña passagem nheette lioroko iita-liko liakarotha nainai yakaalhe liodza lhiehe Deos ikaiteri.

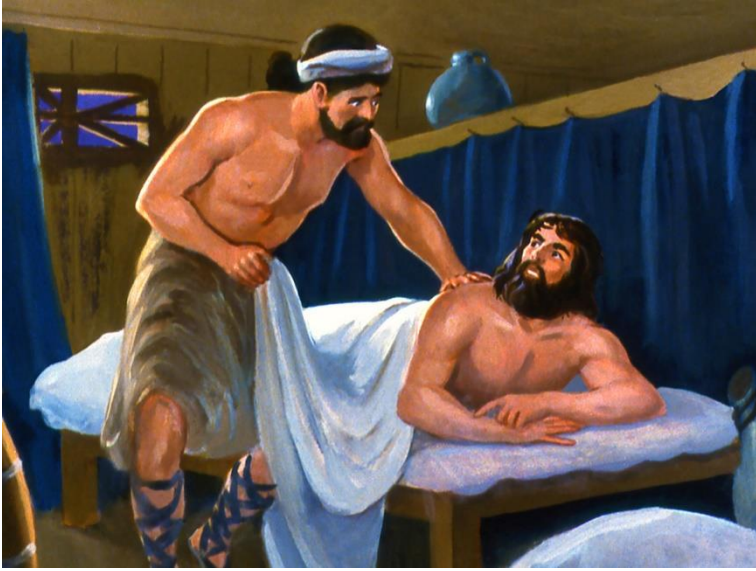
⁴Metsa liakaadzawa ikametsa Waminali Mawadzakakadali ikadaa kawaale iphia khedzaako nanako, nheette ooni iñokhaa hanipadali tsakha, wadeepe tokomeka pamodzoa naapidza lhiehe iita.

⁵Nheette, nhaaha ideenhikape iita-liko nawhiokawa hanipatsa. Neeni nheematha nattatha nainai nhaaha nadiotepapenai nakoamitsa nakadaakarotha dzoomheka nhaa.

Nheette liphontte, naawaada matsia nakadaaka
ttamomekarophaatsa lhiehe natani. Kadzokaro, napeekoka
phiome nadzaaroanhe. Nheette, lhiehe Jona, limawadakatsa
naadza, nheette liaka limaa iita iwawa-likolhe, limaa phiime.

⁶ Nheette linoka liikaalhe, lhiehe iita iminali nheette likapa Jona imaaka. Nheette liako Jona irhio:

—Karo noanhee koadaka pimawadakatsa waadza! Warha pikawhiawa, nheette phinikowa pittathakaro Pidiote iinai waapidzawa! Wadeepetsawatsa lhimaka pirhio kheenaakaro likapaka walhio, karokaro likadaa wapañakawa. — Kadzo iita iminali ikaiteka lirhio lhiehe Jona.

⁷ Nheette, nhaaha ideenhikape iita-liko nakaite nalhiowaaka, naako:

—Warha wadzeekata apada wawaxoopa ikadaakada waanhee koaka iikheetteri imottokawa walhio lhiehe kadzodali. Nheette lhiehe nawaxoopa likadaa naanheekaro liikheetteka lhiehe Jona.
⁸ Neeni nattatha nhemawa liinai, naako:

—Pikaite whema, koaka irhio maatshikali limottokaro phiome lhiehe kadzodali? Koaka tsakha lhiehe pidzeekatali? Nheette, khette pino? Koaka tsakha hiipai-nakhitte pinoka? Nheette pikaite tsakha whema koaka pinawikikali?

⁹ Nheette lhiepa nhaa, liako:

—Nhoa, ebreottairika nhua, Israel idakeerika nhua tsakha — liako nalhio — nheette Nodioteka ikatsa lhiehe Waminali

Mawadzakakadali, eeno-likolhedali tsakha, lhiehe Idzeekatakaita phiome ooni hanipadali, phiome heekoapi tsakha.

¹⁰ Nheette, likaitephaa nalhio:

—Noomatha nopitoka liodza lhiehe Waminali Mawadzakakadali ipiiriri nodzeekataka. — Liako nalhio.

Nheette, nhemakadanako lhiehe likaiteri, nawhio hanipatsa, nhaaha ideenhikape iita-liko. Neeni naako lirhio:

—Pikapatha koaka pidzeekatali! — Naako lirhio.

¹¹ Nheette khedzaakokaadzawa liñokhaa lhiehe ooni, kadoxoopa nattatha nhemawa liinai, naako:

—Koakawatsa wadzeekatali pirhio haamaakaro lhiehe ooni iñokhaa khedzaakodali?

¹² Nheette, Jona iako nalhio:

—Matsiatsa hipa nhaa, dheette ipeekokaro nhaa ooni-rikolhe neeni dekhaawatsa haamaa lhiehe ooni iñokhaa hanipadali. Ima noanheenitsa noikheetteka limotto irhio lhiehe kadzodali. — Jona iako nalhio.

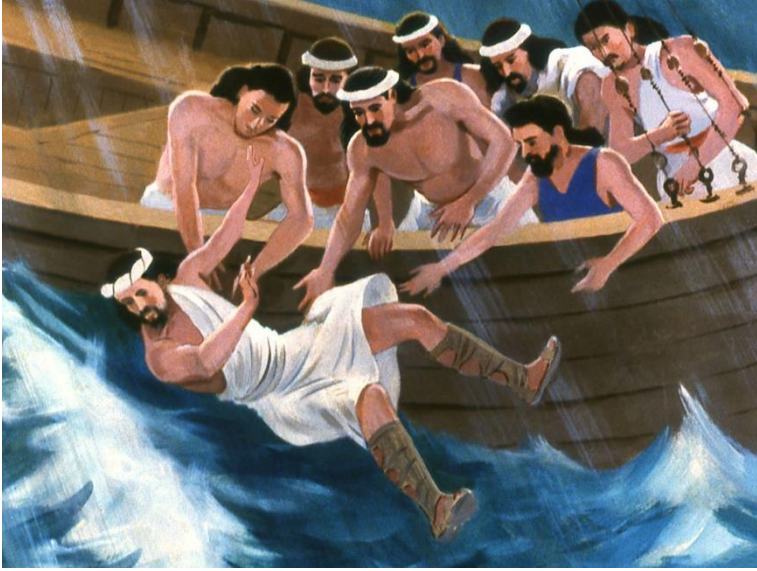
¹³ Metsa, karom naama nadzeekataka kadzodali lirhio, kadzokarotha nadenaaka khedzaakophaa naakaro napatoa kaidanako, metsa karom koameka ima khedzaakopheena kawaale iphiaka nhaa, phiome liñokhaa tsakha.

Kheena Waminali ikapaka nalhio nhaaha ideenhikape iita-liko

¹⁴Nheette nattathaka khedzaako Waminali Mawadzakakadali iinai, naako:

“Phia Waminali Mawadzakakadali, waanheenitsa phia pikadaaka wadzeenaka kadzo, phiatsa ikadaali nanoka waikaalhe nhaaha ooni iñokhaa, phiome kawaaleri tsakha. Liikheette wapeekokawatsa lhiehe Jona ooni-rikolhe lipañakarowa. Metsa wattathaka kaiwi-rikotsa piinai karokaro pioma likoadawa wainai lhiehe Jona, ima phiatsa ikadaali wadzeekataka kadzo”, naako nattathaka Deo iinai.

¹⁵Nheette, nhepaka Jona napeekokaro-ni ooni-riko. Nheette, napeekokadzaami-ni ikametsa haamaaka kawaale, phiome liñokhaa tsakha.

¹⁶ Kadzodali iikheette, nawhioka hanipa Waminali Mawadzakakadali ironaa neeni namhaitaka lirhio piraitti nheette nakaite tsakha lirhio iakotti haapedali iyo lhiehe naamaliwatsa nadzeekataka Deos irhio.

¹⁷ Nheette, lhiehe Jona liawiñakadanako ooni hanipadali-riko, ikametsa Waminali Mawadzakakadali ipiirika liikaalhe apaita kophe makane iñhakaro-ni, neerhe liemaka kophe iwawa-liko kaawhitsa madaliwali heekoapi matsia.

Jona ittathaka Deos iinai lidzomhetakaro-ni

2¹Nheette, liemakadanako ttoa kophe iwawa-liko, likaite
Lidiote Mawadzakakadali irhio,

²liako:

“Nodzeenakadanako maatshi
ooni thewakawe-rikolhe,
nottathaka khedzaako piinai
phia Nominali Mawadzakakadali,
nheette phimaka lhiehe nottathali piinai.

Wadepekanadanako maliomeka nhoo,
nowana phia pidzomhetakaro nhoo
nheette pidzomhetaka nhoo.

³ Metsa lhiadanakopiatsa napeeko nowatshawa
ooni hanipadali-rikolhe,
noawiñakadanako theewaka
ooni iinhaapi-rikolhe
nheette lhiehe ooni iñokhaa
likapokoitanhikadanako nhua
ikametsa nowapiñeetaka
pikadaaka napeekoka nhua.

⁴ Lhiadanakopiatsa nowapiñeeta
pipeekoka nhua piodzawa pikeetemi,
phia Nominali. Kadzo nowapiñeetaka.
Liikheette noawaada karotsa koamekawalhi
nopieta nokapaka lhiehe piipana matsiadali
Jerusalem-rikolhe.

⁵ Ima ooni inoka noikaalhe khedzaako
nheette likapokoitanhika nhua,
nheette nhaaha matshidali pakapali
ooni theewaka nakalapitaka nhua
atee wadeepe nottikomaka.

⁶ Nheette noawiñakawa atee
ooni iinhaapi-rikolhe, taimewe-rikolhe,
karowe-rikotsa koaka ittaitali imottokawa,
karo tsooka.

Neeni lhiadanakotsa nowapiñeeta
karoka dzoomheka nhoa.

Metsa pinoka pidzomhetaka nhoa
maliomekali iodza^a,

phia Nodiote Mawadzakakadali.

⁷Nheette wadeepekadanako maliomeka nhoa,
noawaadaka phia nokaale-rikhitte,
phia Deos Mawadzakakadali.

Nheette, piipana matsiadali-rikhitte,
phimheni lhiehe nottathali piinai.

⁸Metsa nhaaha hiepakape

nhaaha idolo^b makadawanai

karo naakeetaka matsiadali piinai
ima namawadaka piodza,

phia iomakadapia idzeekata nalhio matsia;

⁹Metsa nhoa, ikametsa nottathaka piinai

ima noanheentsa kamephaatsa phia

ittaitakada idzomhetaka whaa

maatshidali iodza.

---

^a2:6 Kadzoxoopa likaiteka Deos ipiirika liikaalhe aapana kophe makane
liiñhakaro-ni littaitakaro dzoomheka-ni ooni thewakhette.

^b2:8 "ídolo" Ikatsa phiome koakatsa nakadaali inako nakaalewa Deos
iodza.

Neeniwatsa nokantaka pirhio matsiadali,
nomhaitakadanakowatsa pirhio piraitti.
Nheettewatsa nodzeekataka pirhio
phiome lhiehe nokaiteri inako nodzeekatawa-ni.
Kadzo nokaiteka pirhio,
phia Waminali Mawadzakakadali.”

Deos himaka lhiehe Jona ittathali liinai

¹⁰Nheette lhiehe Waminali Mawadzakakadali lipiirika lhiehe kophe liakaro likatha Jona kaida-nakolhe. Nheette lhiehe kophe likathaka-ni kaida-nakolhe kadzoaha Waminali ipiirikapidzo. Nheette oopi dzoomhe Jona liodza lhiehe Kophe.

Waminali ipiiri tseenakha Jona iaka nadeerhe nhaaha Nínive-rikoperi

3¹Nheette dzamawalixoopá, Waminali Mawadzakakadali
ikaite lirhio lhiehe Jona,

²liako:

—Warheena piawa dzakalee makakoe-rikolhe liipitana Nínive,
nheette pikaite khedzaako nalhio nhaaha neerheperi naanheekaro
nokadaakawatsa nheraphitta namaatshikanaa ima.
Kadzotsawatsa pikaiteka nalhio lhiehe iakotti kadzoaha
nokaitekapidzo pirhio. Waminali Deos iako lirhio.

³Neeni lhiniko liawa Nínive-rikolhe, kadzoaha Deos
ikaitekapidzo. Dzakalee makakoe lhiehe Nínive, neeni
paamakadaa padzowhiaka lhiehe dzakalee kanakai paanhika
madaliwali heekoapi.

⁴Nheette, Jona hiewawa dzakalee-rikolhe, liemanhi apawali heekoapi, nheette liemanhikhe likaite khedzaako nalhio, liako:

—Koarenta heekoapi iphonttewatsa, Deo iwadzakeetaka hia idzakale iapidza. Kadzo Jona iako nalhio.

⁵ Neeni nhaaha nawiki nhemakadzaami lhiehe iakotti, ikametsa nakadaa nakaalewa Deo-nako^c. Nheette lianheekaro haapedalika iinonaa naawaada lhiehe nadzeekatali maatshi. Ikametsa nakaiteka nalhiowaaka, naako:

"Warha maiñhakaka whaa dheette wheeta tsakha wanakowa yamakatti maatshidalimitsa, tsaramedali tsakha wakañhaata-xoopa Deo ikapa iinonaa waawaada wadzeekatanda maatshi", kadzo naako nalhiowaaka phiome nhaaha nawiki, kaakonaaperi, naapirheperi tsakha Nínive-riko.

⁶ Nheette, kadzotsa nadzeekakataka ima lhiehe nattalikanaa,

---

^c3:5 Apadawa tradução ikaiteka aayaaha kadzoaha: nhemakadzaami lhiehe iakotti, naakeetaka naanhee haapedalika Deos-nheettedalika lhiehe iakotti.

lhimakadanako nakaiteka lirhio phiome lhiehe iakotti Jona ikaiteri, ikametsa lhiniko ttalikanaatti iowhaakaroda-nakhitte, nheette littolhoetaka liodzawa linaani, nheette lhieta linakowa yamakatti maatshidalimi tsakha, nheette liowhaa ttidzee iwadzole-nako. Likañhaataxooa tsakha iinonaa liawaada lidzeekatanda maatshi.

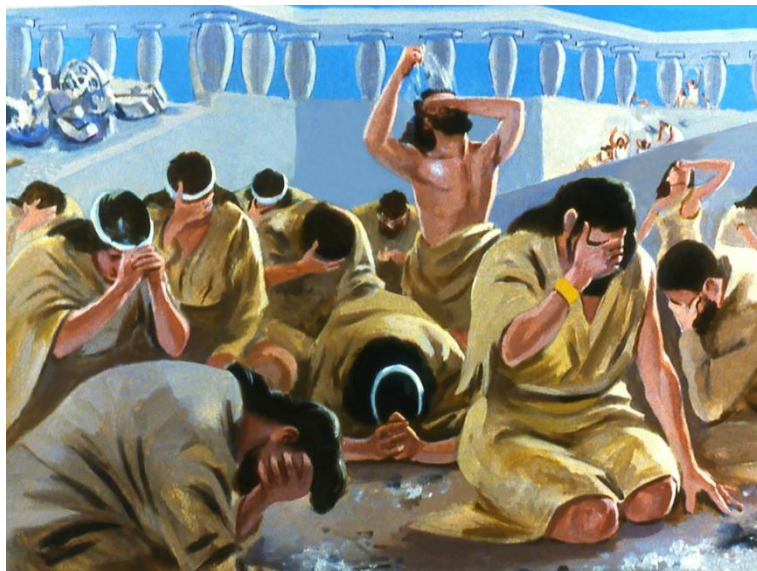
⁷Kadzo xooa lhia naapidza nhaaha kaakonaaperi ideenhikape liinai napiirika apada idzeeneetaka naako nalhio phiome nhaaha nawiki Nínive-rikoperi, kadzo naako:

—Pikaite nhemawe-riko phiome nhaaha nawiki karokaro ttoa apada nawiki iĩnhaka koakatsa, —Maiñhatsa! Nheette maira tsakha! Kadzo pipiirikawatsa nadzeekata, — naako lirhio — karo

tsakha nakadaa naapira iinhaka, karo tsakha nairaka, phiome nhaaha vaaka, ovelha tsakha. Pikaite nalhio karokaro ttoawatsa nakadaa naiñhawa, nairawa tsakha. — Kadzo naako lirhio lhiehe tsianli lidzeeneetakaro naako nalhio phiome nhaaha Niniverikoperi.

⁸Pikaite tsakha nalhio nheetakaro nanakowa yamakatti maatshidalimi, tsamedali tsakha, phiome nhaaha nawiki, naapira tsakha. Pipiiri tsakha nhaa nattathakaro Deos iinai kaiwirikotsa, — naako lirhio lidzeeneetakaro nalhio nhaaha nawiki, — pikaite tsakha nalhio namakakaro naadzawa lhiehe nainoakakawa iiroatti-riko, namakakaro tsakha naadzawa phiome lhiehe nadzeekatanda maatshi.

⁹Ima, pikaite nalhio, kadzokadaa wadzeekata, wadeepewatsa Deo idia iwapiñeeta lhiehe liomali lidzeetaka walhio karokaro lipañeetaka whaa, nheette karo tsakhawatsa lipieta keeroa likapaka walhio. Kadzo kaakonaaperi liapidza lhiehe nattalikanaa naako lirhio lhiehe tsianli lidzeeneetakaro naako nalhio nhaaha nawiki phiome.

¹⁰ Nheette, Deos ikapaka koame nadzeekataka nheette likapa tsakha koameka namakaka naadzawa phiome lhiehe nadzeekatanda maatshi. Neeni lidia liwapiñeeta karokaro lipañeetaka nhaaha nawiki kadzoaha likaitekapidzo likeñoeta.

Keeroaka Jona karokapoa Deos ipañeetaka nhaaha Nínive-rikoperi ima lioma napañakawa

4¹Nheette lhiehe Jona likapakadanako karo Deos iwadzakeetaka nhaaha nawiki Ninive-rikoperi kamephaatsa iinonaa likaale, nheette keeroa tsakha-ni.

²Nheette likaiteka Deos irhio, kadzo liako:

—Phia Nominali Mawadzakakadali, aakadanako ttoa nhoa nodzakale-rikolhe, karopia nooma nonoka nodeeka piako aayaaha Nínive-rikolhe, ima noanheeniina apawaliiniri karowatsa piwadzakeetaka nhaa nonokadaamtha nodzeeneetaka piako nalhio. Ima noanheenitsa koamedalika phia, kadzodalitsa kheenaa pikapaka walhio whaa nawiki heekoapi-rikoperi, pimhetaka whaa, pipedzo tsakha whaa, hanipa pitarawataka waapidza, neeni pikaite phiraphitteetakarowatsa nhaa metsa ikametsa pidia piwapiñeeta karoka pidzeekata kadzoaha pikaitekapidzo pikeñoeta. Liikheette nopitopiakawa noakarotha dzakalee Tarsirhe noomakapoa pikadaa napañakawa nhaaha Ninive-rikoperi.

³Kadzoxoopsa nottatha piinai pandza, phia Nominali Mawadzakakadali, pikadaakaro maliomeka nhoa ima karo piwadzakeetaka nhaa neeni karoetsa nooma kaawhika nhoa. Kadzo Jona iako lirhio lhiehe Deos keeroakapoa-ni.

Deos ikaite lirhio lhiehe Jona koameka kheenaa likapaka nalhio nhaaha Ninive-rikoperi

⁴Nheette Waminali Mawadzakakadali iako lirhio:

—Phia Jona, keeroakaphaanitsa phia! Karotsa matsia keeroka phia!

⁵Neeni maakotsa Jona. Ikametsa limottokawa Nínive iodza

liakawa kamoi imottoli-nheette. Nheette lidzeekata apaita panttiita nheette lirhoakawa liaphiitte, liwapa likapa koamekawatsa nadzeenaka nhaaha Nínive-rikoperi. Oo Deos ipeekoka ttoatsa nhaa oo karoetsa!

⁶Nheette liawheetakadanako ttoa, Deos ikadaa apakhaa adapida itawiñakawa liipanawa lhiehe Jona, matsiakaro lianhiakakawa hamoli iodza. Neeni Jona kattiima likaale liikheette lhiehe kadzodali.

⁷Nheette theewadzolhe, deepiphaa ttoa, Deos ikadaa keexenika lhiehe paniatti nheette kheedza lidzaami phiome.

⁸Nheette kamoi imottoka iinai, Deos ikadaa tseenakha linokaro, kamoi imottoli nheette, apada kawaale hamodali atee Jona irhoali

neeni. Nheette hamo liikaa wadeepe maliomeka-ni, liikheette liawaada tseenakha matsia maliomeka-ni neeni liako Deo irhio:

—Pikadeena maliomeka nhoa. Kaadeetsa nooma kaawhika nhoa.

⁹Nheette Deo iako lirhio:

—Phia Jona, kaphaa piawaada matsiaka keeroaka phia liikheette lhiehe paniatti idzaamiri?

Nheette Jona hiepa-ni, liako:

—Oohō! Noawaada matsiaka keeroaka nhoa liikheette, kadoxoopa noomaka maliomeka nhoa. Jona iako lirhio lhiehe Deo.

¹⁰⁻¹¹Neeni Waminali Mawadzakakadali iako lirhio:

—Pikapa koameka phia, karokadaamtha pipana lhiehe paniatti itawiñali apawali deepi-riko, nheette maliomeri apawali-nakolhe, karotsa koaka pidzeekatali lirhio paniatti metsa kheenaa pikapaka lirhio nheette karo kheenaa pikapaka nalhio nhaaha nawiki.

Metsa nhoa dekhaa, kheenaa nokapaka nalhio nhaaha nawiki Nínive-rikoperi, naapira tsakha. Ima, namanopeka lidzeena centoe-vinte-mil nawiki iodza. Nheette karo ttoa naakeeta naanhee koakali lhiehe matsiadali padzeekata liodza lhiehe karodali matsia padzeekataka. Kadoxoopa noawaada matsiaphaa kheenaaka nokapaka nalhio liodza lhiehe paniatti. Neeni kadzo tsakha nooma piawaadaka. Kamephaatsa Deos ikaiteka lirhio lhiehe Jona.